

עורך העולם הזה מדווח ממרכז האו"ם

יום נודע לי, ממקור ערבי מוסר לי מן ביותר, כי במצריים כבר התכשלה הצעת-שלום כוללת לישראל.

הצעה זו מבוססת על ההבנה המתפשטת בצמרת המצרית, כי הזמן אינו פועל כרגע לסובת הערבים.

בקהיר חוששים כי הישראלים יתרגלו ב'הדרגה לשלוט בשטחים הכבושים, וכי ה'כיבוש יהפוך לעובדה קיימת, יציבה יותר עם כל יום העובר.

גוברת גם ההכרה כי אין להשיג שלום "זול" עם ישראל, הפועלת עתה מתוך עמ'דה של כוח.

מאידך, מקווים המצריים כי אר'צותיהברית תתן גיבוי להצעה זו.

לפי ההערכה הערבית, אין חשיגנטון מעוני'ינת בנפילת המישטר המיצרי הקיים. לא מפני שהיא אוהבת את עבדאלנאצר, אלא מפני שאין כל בטחון מי ומה יבואו במקו'מו.

קיום חשש סביר כי אחריו יבואו שליטים קיצוניים יותר, פחות אחי'ראיים. גם קיימת תוצפת מוחשית שעבדאלנאצר יפול תוך הצי'ש'נה, אם לא יושג פתרון. והם מבטאים

אמונה זו בגלוי בשיתות פרטיות — כי הצעת-שלום מעשית וסבירה גם דרושה וגם אפשרית כיום.

כרם'י החצעה

מה היא ההצעה שהתגבשה עתה ב'מ'קהים כלליים, בהשראתו האישית של גמאל עבדאלנאצר? הפרטים הם כלהלן:

● מצריים, וכל העולם הערבי,

השליט הקאהירי — אך לא די פרי'בוקמטיבית כדי לגרור את ישראל למלחמה.

לדעת האישים הערביים, יש הוכחה ברורה אחת לכך שעבדאלנאצר לא ה'לם באותה שעה על מלחמה של ממש. הוא העביר את צבאו, לאור היום, עם תופים וחצוצרות, ב'מרכז קאהיר, ממש מתחת להלונות השגר'רות המאריקאית.

"אילו רצתה ישראל להתקיף את מצריים," שאל אותי אחד האישים, "האם היתה מעב'י

הצעת-שלום "היצונית"

של עבד-אל-נאצר

רה את צבאה במיצעד הגיגי, לאור היום, דרך מרכז תל-אביב, בדרך אל החזית? מי שמתכוון להתקיף, שומר על הכנותיו בסוד. גורם-האפתעה חשוב בשבילו."

ומה עם ההצרות המסמרות-שיער של מנהיגי מצריים ורדיו קאהיר על השמדת ישראל?

בני-שיחי משכו בכתפיהם. "הכל דיבורים. כמו כל התעמולה הער'בית. לתצרוכת פנימית."

שאלתי את האישים הערביים מדוע לא דאג נשיא מצריים, באותה שעה, להפסיק לגמרי את פעולות אל-פתח.

הם הסתכלו בי בתמיהה. איש מהם לא חשב על כך.

עצם העובדה הזאת מעידה על התהום ה'נפשית הפעורה בין ישראל והערבים. ה'מצרים לא הבינו ולא חשו מה רבה היתה ה'השפעה הפסיכולוגית של פעולות-הטרור בישראל. הם ראו ב'פעולות אלה מיטרד

קטנטן, שבודאי לא יכול היה להוציא את ישראל החוקה משלחתה. ממילא לא עלה על דעתו של עבדאלנאצר לאחוז באמצעי-זהירות ראשוני זה: להבטיח בפומבי את הפסקת כל הפעולות, בשעה שנתן לסוריה, בעל כרחו, גיבוי כה מסוכן.

בני-שיחי העלו כל מיני סיבות אחרות למחול זה. "הסורים לא שלטו באנשי אל-פתח" טען אחד מהם. "החבלנים עשו מה שעשו, והסורים — שהם מטורפים לכל ה'דיעות — מיהרו לתבוע לעצמם את היוקרה והתהילה שנבעו מפעולות אלה."

סיבה אחרת: "הפעולות האלה הן כלי-כך פופולריות בעולם הערבי, עד שמצריים לא יכלה להתייצב נגדן בגלוי."

החוקשים שלא היו בטיאן

כך עשה עבדאלנאצר את שגיאתו הראשונה. מייד לאחר מכן עשה שגיאה שנייה — שגיאה שהיתה גורלית.

הוא פנה לאו"ם בדרישה להוציא את כוח-החירום.

נסיעת כוח-החירום גרמה למיפנה דרמטי בדעת-הקהל בישראל, שהתחילה, בפעם ה'ראשונה, להאמין בקיום איום מוחשי על ישראל. הגיוס המזורז של מילואי צה"ל סימל את המצב החדש שנוצר.

באותו רגע כבר הבין עבדאלנאצר כי הכניס את עצמו, באקראי, לעסקי-יש. אבל המאורעות דחפו אותו קדימה.

אבל עבדאלנאצר חשב עדיין שהוא יכול להתחכם, להציל את עצמו באמצעות תחבולות שונות.

לכן הודיע לכל המעוניינים ש'אמנם יהיה עתה המיצר סגור (המשך בעמוד 16)

לדעת המצרים, אורגנה הפיכה מינית זו על-ידי המוסד המרכזי לביון של ארצות-הברית (טי-איי-א)."

ברגע שהודיע על כך הגיע לידיעת ה'צמרת המיצרית, נדלק שם אור אדום. ה'מצרים האמינו כי ההפיכה באתונה היא רק התחלה של מיבצע אמריקאי נרחב וממושך, שתכליתו היא להפיל את כל המישטרים ה'אנטי-אמריקאיים או הניטראליים במרחב.

זה קרה בחודש אפריל. למחרת היום נאם עבדאלנאצר נאום גדול, שלא משך תשומת-

לב רבה בישראל. ובצדק: כי בנאום זה לא הוזכרה ישראל אלא דרך-אגב. כל הנאום היה מוקדש להתקפה מוחצת על ארצות-הברית, ועל מדימותיה האפלות במיוחד-התיכון.

"הם רוצים לחנוק אותנו!" אמר אז עבדאלנאצר גם בשיחות פרי'טיות. "הם הפסיקו את משלוח החיטה למצריים. הם מאלצים אר'צנו לקנות את החיטה במטבע זר, ובכך הם מפסיקים את תוכניות הפיתוח של מצריים. הם מקווים כי המצב הכלכלי הפנימי במצ'ריים יהיה כליכך גרוע, עד שתפי'רוץ אצלנו הפיכה."

לכך נוספה דאגה שניה. מצריים היתה, אז, מבודדת כמעט לחלוטין בעולם הערבי.

סוריה נותרה כבת-בריתה היחידה. עבד-אלנאצר חשש כי ההפיכה ביוון היתה רק הקדמה לנסיגון של הפיכה בסוריה.

כך נוצר מצב-דיווח של התגוננות נואשת — של מחנק כלכלי, וציפייה להתקפה אמריקאית כלשהי.

ואז אירע משהו שנראה כאישור מוחלט לכל החששות האלה.

דו"ח סודי של הגוריעין

ני קציני-מודיעין בכירים מסוריה הגיעו באופן בהול למצריים. הם ביקשו להיפגש מייד עם הנשיא.

בשיחה עם עבדאלנאצר הם הודיעו כי יש בידי המודיעין ה'פורי אינפורמציה מוסמכת כי ישראל מתכוונת להתקיף ולכבוש את דמשק.

באותו זמן הגיעו לקאהיר ידיעות דומות מן המודיעין הלבנוני.

הנשיא סירב להיענות לבקשתם הדחופה של הסורים להתערב מייד. הוא היה עדיין זהיר מאד. לכן ביקש את אנשיו לברר אצל הרוסים מה הערכתם שלהם לגבי המצב.

התשובה שהגיעה ממוסקבה ה'יתה מרדאגה ביותר. גם הרוסים טענו כי בידיהם אינפורמציה מר'דיעינית מוסמכת שישראל עומדת להתקיף את סוריה.

המודיעין של מצריים עצמה חיתה את דעתו בכיוון דומה. בלבו של עבדאלנאצר לא נותר שום ספק כי אכן קיים חשש של התקפה ישראלית על סוריה.

כך נולדה ההחלטה לעשות הפג'נה צבאית נגד ישראל, שתהיה די'דרמאטית כדי להציל את יוקרת

ויכורו בישראל, "דה פאקטו", אבל לא "דה יורה".

● באופן מעשי: הם לא יכרתו עימה מייד הסכמי-שלום רשמיים, אך ישימו לאל-תר קץ למצב הלוחמה, ויביעו את נכונותם לכרות הסכמי-שלום בשלב מאוחר יותר, אחרי שייחצרו תנאים מסויימים.

● תנאים אלה כוללים: נסיגת כוחות צה"ל מן השטחים הכבד'שים ויישוב בעיית הפליטים.

● לגבי הפליטים, יסכימו הערבים ל'יישובם בגדה המערבית, וידרשו מישראל רק קליטה "סמלית" של מיסטר מצומצם, כגון 50 אלף איש.

● זכות-המעבר הישראלית כי מיצר טיראן תוכר רשמית.

● תעלת-סואץ תיפתח מייד ל'סחרות ישראליות. לגבי אוניות ישראליות יחפשו באופן זמני נר'סחיפשה. למשל: בעת המעבר בתעלה הן לא תנפנה דגל ישרא'לי, אלא דגל של האו"ם.

(ההבדל בין טיראן וסואץ הוא שהמוני'התושבים יראו את האוניות העוברות ב'תעלה, בשעה שאיש אינו רואה את האוניות העוברות במיצר טיראן. שיעברו אפילו אלפים, מה איכפת לנו?" — כפי שהתבטאה אישיות מצרית בכירה).

● אחרי חתימת הסכמי-השלום, בשלב ב', יעברו בתעלה אוניות תחת דגל ישראלי.

ההצעות הועברו לאבא אבן

לצמרת המצרית נראה כי הצעה זו היא מרחיקת-לכת, ובעלת משמעות מה'פכנית לעומת העמדה הערבית עד כה.

המצרים מאמינים כי ישראל עשויה לקבל אותה.

(בשיחה עם המקורות הערביים הסברתי כי מבחינה ישראלית, יש הבדל מכריע בין הסכם-שלום לבין הכרה דה-פאקטו. הבעתי את דעתי שאם תכלול הצעה זו נכונות מפורשת לחתום מייד על הסכמי-שלום, עשוי להיווצר בדעת-הקהל הישראלית רוב ברור לסובת שלום מייד, כנגד המחנה הקולני ה'דורש סיפוח תוך ויתור לצמיתות על ה'שלום).

ההצעות הנ"ל הועברו לידיעת אבא אבן, באמצעות צד שלישי.

מה דחף אותו?

ביחותי עם המצרים, חורתי והצג'תי את השאלה המרתקת כל ישראלית: מה דחף את עבדאלנאצר להסתכן בסיני? עד כמה שהדבר נראה מוזר, התחיל הכל במאורע שמעטים שמו לב אליו בישראל באותה עת: ההפיכה הצבאית ביוון.

